

TRẦN-ĐẮC-NGHĨA
TỔNG-LÝ

Giá bán nhật trình

Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....3 00

Những bài gởi đến không
đăng lên báo được thời
không lệ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

AN-HÀ-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DU COURIER DE L'OUEST

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG— Boulevard Delanoue —Cantho

TRƯƠNG-QUANG-TIÊN
CHỦ BỐT

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, bản-quản lấy làm
thâm cảm.

HỘI-ĐỒNG QUẢN-HẠT

Nghe tin bên Đại-Pháp bán qua nói
rằng: từ ngày nay đến sau, cuộc tuyên-
cử Hội-đồng quản hạt sẽ mở rộng (1)
Ai là thức giả ưu thế mẫu thời, không
tương như nghe bên tay tiếng dư-dội
chuông nhát thờ dõ, tiếng mõ trống xen
lên nhau gọi rằng: "Ơi này người An-
nam! tiếng các người ngày nay được
trở thành-thốt như chuông chùa, khiến
người nghe đến cảm-hoài, bất nhủ đến
lời của ông hiền Pascal: "Loài người cũng
như cây sậy là vật rất yếu ớt trong trời,
song cây sậy có sự tu-tướng, cả vác cả
chưa-nghỉ ta đều ở nơi cái tư-tướng
mà ra nên ta phải do đó mà tư-làm
cho ta có giá-trị hơn". (L'homme est un
roseau, le plus faible de la nature, mais
c'est un roseau pensant, toute notre di-
gnité vient de la pensée, c'est de là qu'il
nous faut relever.)

Quốc dân ta nay đang Mâu-quốc tin-
cậy, mở rộng đường tư-tướng đây là
như sự tư-tướng đặc-biệt của nhà báo
Tribune Indigène và Echo Annamite. Nhà
Chánh-trị trong cái tư-tướng của hai nhà
báo ấy, vì hai nhà báo ấy biết trọng
cái tư-tướng mình. Ấy vậy một người
hay là đầu một nước, được người tôn
trọng không, là tại nơi cái tư-tướng
mình cao-tướng hay là thấp-bèn.

Long cũng mừng thì cũng nên ghi
như đội áo cao-chánh-trị nhân-tư của
quan-cựu Long-thống Toàn-quyền Albert
Sartraut và ngài Maurice Long cùng nhà
báo Tribune Indigène và Echo Annami-
te, đã đem hết tấm nhiệt-thành mà vừa
giúp quốc dân ta. Cái tư-vọng của ta
nay được loan-rồi, duy ta còn chọn
người xướng-dang, thế mặt ta giữa Hội-
đồng quản-hạt do thời.

Thế nào gọi chọn người Đại-biểu

Chọn người Đại-biểu chẳng phải vì
lúc cá quyền cao hay là vì tình riêng. Ta
phải nắm ngay cái nghĩa-vu mà làm,
bỏ dẹp cái tư lợi lại sau. Ta phải biết
tay cầm lá thăm, ấy là cái danh giá ta
nắm vào đó, chẳng phải cái danh giá ta
nắm vào đó thời mà cũng của cả đồng
bào và cả nước, vì nếu ta vì tư lợi, vì phe
đảng mà bỏ thăm cho kẻ bất tài, sao
cho khỏi kẻ ấy tư kiêu, tư đắc, loà-let
tước phẩm, làm những điều chẳng có
giá-trị, cho người ngoại quốc trông vào
mà chế bậy quốc-dân ta như hiện nay,
có một ông Nghị-Viên kia, được nhà
ngoại cho thế mặt dân Nam-kỳ, đi dự

(1) Cái cách mở rộng về cuộc tuyên-cử Hội-
đồng quản hạt, hôm nay nhiều báo quốc-âm
đều nói đến thì không nhất tại nữa.

cuộc đấu xảo bên Đại-Pháp tự tác
thông-minh làm nhiều cái bộ-tịch ki-cục
cho người Langsa thấy phát tức cười.
Người ngoại-quốc trông vào ông Nghị-
Viên đó, sao cho khỏi cho dân ta là bất
bội cả. Thật xấu hổ quá, xin mấy ông
thừa sai lưu tâm.

Trong việc chọn người Đại-biểu, ta
nên trông vào bức thư-vãng-dạ hơn là
bức thư-vãng-lưu. Thư-vãng-lưu chẳng qua
là một cái địa-vị đã thành, để cho con
người an hưởng, thư-vãng-dạ là một cái
công-trình của máu. Thư-vãng-lưu thì cái
bình-bồng để sâu trên cao, thơm hay
là chẳng thơm bất luận, miếng là yếu
nơi yên chỗ thì thôi. Thư-vãng-dạ thấp
cao cũng vậy, thư-vãng thường ràng-sẻ
không ngưng, như lửa mới nhen, như
trắng mới mọc, như đèn mới khêu
muốn khá thêm buổi, đáng tốt chút nào
mình chút này. Người thư-vãng-lưu
chẳng qua là nhờ hình-chất mà rõ mặt
ra, người thư-vãng-dạ được qui-trong
là bởi tinh-thần. Thư-vãng-dạ cần nhưn-
oghla, không khi nổi-giống, chỉ quyết
làm cho nổi giống-dạng về-vang. Thư-vãng-
lưu hay tùy dờ, ưa loà-let phẩm-hàm,
không lấy chữ-vu mà làm điều vi-vinh-diệu.

Tôi nói ta muốn tuyên-cử người Đại-
biểu nên trông vào bức thư-vãng-dạ là
bức nhưn-tái, gồm đủ tánh-chất ngay-
thẳng, gan-dõm, song vậy cũng chưa
gọi là đủ, phải có giá-thể lớn mới được.
Tí như một ông Nghị-Viên kia gồm đủ
tư-chất song giá-tư khiêm-khuyết, trước
trước hết sau thì làm sao ông tránh
khỏi câu "Nơi cùng tác biển, vật cực
tác phân" được.

Muốn xét người ra nghị-viên kỳ-cang
nên do cái thì dờ người đó thì rõ hơn,
hơn bởi người này, kẻ nọ vì cả nhưn
bá tánh. Muốn khỏi lầm-lạc nên lấy cả.
Lương-Tâm làm mẫu, làm nư. Người
Langsa khi bỏ thăm, thường hay nói:
Tôi lấy theo cái lương-Tâm tôi mà bỏ
thăm. Le vote selon ma conscience-nghĩa
là tôi bỏ thăm cho người xứng-dáng
chứ không tư vì ai cũng vì tư lợi, vì
phe-dảng chi cả. Ta nên bắt chước người
Langsa lối đó.

Người đại-biểu có nên lên diễn-dân và
lập cuộc đối-cái chẳng?

Người đại-biểu nên lên diễn-dân mà
đọc cái chương-trình của mình, song
chẳng nên bắt lập cuộc đối-cái
"réunion contradictoire" trước mặt thính
hạ vì nhiều ông xấu nét nói hết chuyện
rồi phanh-phoi cái giá-tư người nghị-
viên trước muốn một người. Thật rất

Về Hội-Đồng Quản-Hạt

Ngày 27 Juin 1922 có diễn báo cho
bấy rằng: có chi duy phê về việc chọn-
chính hội-đồng quản-hạt.

Nếu bên bộ không có thay đổi chi thì
bản dự-thảo của Chánh-phủ Đông-pháp
đã định số hội-viên là 10 người Annam
và 10 người Tây-chợ không phải một bên
6 viên như trước. Định bởi 2 viên đại-
biểu của hội đồng Cơ-mật (Conseil
privé) Hai viên đại-biểu phòng canh-
nông và phòng thương-mại cứ đề như
trước. Về sau này hội-đồng quản-hạt
Namkỳ tính chung là 24 vị mà 20 vị là
do dân bầu cử.

Dân thuộc địa (sujets français) 25
tuổi sẽ được dự cử đều phải thuộc về
những hạng như sau này:
1- Biên-chủ đóng từ 20\$ thuế chánh
sắp lên.

2- Các nhà buôn có hàng được ba
năm và trong 6 hạng đầu.

3- Nông-vi có cấp-bằng tốt-nghiệp
cao-đẳng, trung-đẳng, sơ-đẳng thường
hạng hoặc ở Pháp-quốc hoặc ở bản xứ.

4- Các viên giúp việc tại các công-sở
thương-tý và trung-tý được ít nữa 5
tá năm.

5- Các viên chức lưu-tri.

6- Các thầy cai, phó tổng và hương-
chức hội tế đẳng hành sự.

7- Các viên có chiến-thử hội-tinh hoặc
thập tự hội-tinh.

Cộng cả thấy là 25.000 vị ra bỏ
thăm, các nhà dự cử chia ra làm 10
hạt. Buổi trước các vị hội-đồng quản-
hạt chỉ có 6 mà toàn là ở các thừa-sai
của làng bỏ thăm, mỗi làng 1 vị, cộng
chung chỉ có 1691 vị mà thôi.

Bản nghị-định này lại cho rộng quyền
ta nhưng vị đã nhập tịch dân Langsa
cũng được ra dự cử để thay mặt cho
những người trong bản xứ mà không
nhập tịch dân Langsa.

Đề-nghị. Dân có được chọn Nghị-Viên
cũng còn vinh-vang gì nữa vì cái giá-tư
của người phanh-phoi ta coi như mình
quần, tầm ao. Hết sức nói, qua đến
ghê vô-phu, đánh lộn với nhau.

Ta nên lưu tâm rằng: chẳng phải
nhưng kẻ nói thông như lưu, em như
đơn khấy là kẻ hay làm.

Quốc-dân rằng làm sao cho người lừng
lừng dân Annam là một thứ dân ăn-giỏi
bề, ngầu-lầu rưng. Làm thế nào cho
người biết rằng: quốc-dân ta cũng biết
bình-vực quyền lợi cho đồng-bào, cũng
biết bảo thủ quốc-vực vậy.

Lúc mong mấy ông Thừa-sai trước
khi chọn người đại-biểu nên nhớ rằng
là thăm này ông bỏ đó là cái thân danh
của mấy ông, cái quyền-lợi của đồng-
bào mấy ông mà công là cái vận-mạng
của quê hương mấy ông đó.

P. T. M.

NGU'-GIÁ ÂU-DU

NGU'-GIÁ TẠI PARIS—Phong-sự-viên
của hôn-quản tại Paris có báo tin rằng:
Chương-trình đức Hoàng-thượng ta tại
Paris chưa định hẳn, song có tin rằng
chương 21 juin thì Hoàng-thượng ta đến
Marseille. Khi Ngự-gia đến Marseille thì
không có lễ nghinh-tiếp gì cả. Chờ khi
tới Paris thì Chánh-Phủ dân-quốc mới
đặt lễ nghinh-giá. Tuy vậy quan Thuộc-
địa Tổng-trưởng cũng ra tận Marseille
để nghinh-tiếp Hoàng-thượng; và đi
đón là lấy tinh bằng hữu, chứ không
phải là thay mặt Chánh-Phủ.

Ngày thứ sáu 23 Juin, hoặc là ngày
thứ bảy 24 thì Ngự-gia đến Paris.

Ngự-gia đến ga Lyon thì mới có lễ
nghinh-tiếp, sẽ có quan Thuộc-địa-bộ
Tổng-trưởng và quan đại-biểu đức
Giám-Quốc ra nghinh-giá. Ngai ngự tại
Paris tại sẽ nghỉ ngay Thuộc-địa bộ.

Đức Hoàng-thượng nghỉ hồi lâu, rồi
đến điện Elysée yết-kiến đức Đại-Pháp
Giám-quốc diện hạ. Hai vị quốc-trưởng
tương-kiến nhau xong, rồi đức Giám-
quốc sẽ tặng Ngự-hoàng hệ nhứt-đẳng
Bắc-dã bội-tinh.

Đoạn-thì Hoàng-thượng trở về bộ
thuộc-địa. Đức Giám-quốc sang đáp lễ
Ngự-hoàng tại dinh thuộc-địa. Đức
Hoàng-thượng ta lại đi thăm tại quan
nghị-trưởng và quan Thuộc-tướng.

Hai hôm sau thì Ngự-gia đi thăm đến
kỷ-niệm ở Nogent, có đặt tiệc tại vườn
hoa bộ Thuộc-địa, thăm tòa bộ-lý, và
đức Giám-quốc có đặt tiệc tại điện
Elysée để mừng.

NGU'-GIÁ THAM VÁC NƠI KHÁC—Chánh-
Phủ nghinh-tiếp trong ba ngày, xong
rồi đức Hoàng-thượng ta sẽ vi hành đi
thăm các miếu bên nước Pháp trong
mấy tháng. Hoàng-thượng đi với Hoàng-
thất-tư, và Hoàng-thần Vi-va-cưn quan
Đoàng các Nguyên-hu Ba, quan Đệ-đức
Nguyen-hu-Điền, hoàng-thần Bưu-
Phuơng và quan nghị-tiến Thuong-
vị Thạc-van Toàn.

Trong những khi dự tiệc công, thì sẽ
đặt ghế để quan Ngự-tiến thông-sự ngoại
sau Ngự-lưu-cưn tam hoàng-ngũ của đức
Hoàng-thượng, vì ngài ngự nghe thì
muốn lâu, nhưng nó thì của chúng.

Khi ngự-gia đi xem các nơi xạc-giờ
về Marseille, bây giờ chánh-phủ mới đặt
lễ nghinh-tiếp.

T. N. D. B.

Cuộc tuyên-cử Hội- đồng quản-hạt

Quan Toàn-quyền có tiếp được của
quan Thuộc-địa là Thư-vãng-thư-huê điện
tin này.

Quan báo Journal officiel ngày
mười sáu Juin đã ấn hành đạo-chi-đu
ngày chín Juin sắp đặt lại cuộc Hội-đồng
quản-hạt trong Namkỳ. Vậy bây giờ
ngài cử đặt sao cho có thể bầu cử
theo kỳ hạn định.

Về giấy bạc cát

Giấy bạc 0 \$10, 0 \$20 và 0 \$50 lúc
nào cũng cứ xài như thường, thế mà
chẳng rõ sao lại có tiếng đồn rằng những
giấy ấy không xài nữa. Chẳng những
đem đóng vào các kho các sở của nhà
nước, trả tiền đồ, góp tiền chỗ đều được
như thường mà thôi, mà đến những
người ngoài cùng các nhà buôn cũng
phải thâu của người ta, chứ chẳng được
từ chối.

Nếu nhà nước bắt được người nào
không chịu xài giấy bạc ấy thì cứ theo
điều 475 số II ở trong luật mà phạt và
từ 6 đến 10 quang, vì bằng tái phạm
thì phạt đến 5 ngày tù.

Trong các chợ nhà quê Hương-quản
có quyền xử những vụ ấy mà nếu họ
cưỡng lý thời cứ làm khai rồi giải
thắng đến tòa.

Kể nào đồn rằng giấy ấy không xài
nữa và không đổi lại được, nghĩa là
muốn làm ngáo trở việc xài giấy bạc ấy,
đem những tin quấy quá khiến cho
người ta nghi-ngờ (thời cứ theo điều
27, luật ngày 27 Juillet 1881 phạt và từ
50 quang đến 1000 quang và phạt tù
từ 1 tháng đến 1 năm, khi nào vì những
lời ấy mà khiến cho oán-động như dân).

Nếu ngày nào giấy ấy không xài nữa
thời nhà nước sẽ cho bay và nhà bán
sẽ đổi lại cho y giá, không bao giờ có
tổ một su.

Hài đàm

"Thiệt còn quá tỏ nữa"

Có anh kia gian cố, mà tánh bẽn-
lên lắm. Một hôm anh ta mua đang
mình bánh sưa ngon đem về bỏ trong
chay keo đây nắp kín, để mời bạn an-
thành ta lấy bánh ăn lại phết ngoài
chay an, xem ra ngon lắm. Bữa có anh
chàng đi chơi nó về trễ, ở nhà tăng
của anh lấy miếng bánh mì chà vào
cay, thính thính chà vào gạo, sẽ lên để
trình coi con mình có có đồng chí với
mình chăng.

Thằng nọ tức lắm, thấy đó mà khò-
an, chà hoài giấu bề chày, chà hoài thấy,
nóng ruột ra oán lén: ủa thằng khôn
này, mi làm cái gì dữ vậy? Thằng con
trà lén: thưa cha con ăn.

Ta thấy ăn vừa vừa chớ, hôm qua
mấy công cơ an, bởi sáng này mấy công
cơ an, mà mấy con ăn nữa rồi hết đây
mấy lấy giận hờ?—Nói xong cha lo
nắm đầu lờ ra, nằng nằng: không
xong mà, mấy không phải con tao, ăn
không biết để dành, một mai tao có
khuyết đi rồi, thì này sẽ trở ra ăn mấy
thời.

Nghĩ lại: cha mẹ thường con không
cũng lo hầu cho con, phần nhiều
nghĩ vậy, sáng của bề, nào bề hai
rượu chère, sa trái dầm giấm, tiền xài vô
lối, thì tít tít công cha ăn bánh
sữa bóng ngày trước làm rồi!

KIEM BICH VANG

ÁI TÌNH LÀ GÌ???

Bàn về tình trai với gái đôi nhau.
Sao gọi rằng thương? Sao gọi rằng mê?

(TIẾP THEO)

Ba kỳ báo rồi, tôi có để lời bàn rõ về ái-tình nó khiến mê-một con người, tôi cũng cố tìm phương-châm nào hầu cứu-trợ cái nguy-cơ ấy, vì mê-vào là một sự hại không phải nhỏ. Ôi! tôi xin thú thật rằng tôi không thể làm được, mà tôi có tìm được chăng là chỉ để bổ-cứu cho những người vừa mê mà thôi, chỉ như người đã quá mê rồi, thì quyết chịu vô phương, quyết chịu khoan tay để ngồi đó mà chờ, chờ thần nguy đến cửa.

Phương chữa cho không người vừa mê là thế nào? Ta thử nghĩ, sự mê-dắm theo những trần tình là tốt hay xấu? Ai cũng nhận rằng xấu, ai cũng lấy làm khinh. Con người nếu không còn biết xấu, thì không còn phải là con người nữa. Huống chi ta ăn bột cơm của đời, ta phải gánh vác việc đời, ta đã có bờ-xả-hội mới được vững, ta phải vì xã-hội mà chung lưng đấu cật vào việc công ích, ai cũng có nghĩa-vụ làm người, thì ta không lẽ lại dành tới một say tâm để theo những khách quần-xoa, để đắm ở tay hồng-phấn. Ta là chủ-nhân của cái dục-vọng ta, chứ cái dục-vọng ta không phải là chủ-nhân ta, thì sao ta lại không có thể sai-khiến nó mà để nó sai-khiến được ta? Nên thần ta chỉ để làm một-lẻ cho cái dục-vọng ta thôi, kiếp ta tức là một kiếp buồn mà xót xa tức là đồng thất hơn-mat đó.

Ta thường thấy những thấy người đã thác, lúc bấy giờ ai cũng như ai, không còn có giá-trị gì, nếu không mau gói kín hủ táng-hiền đi thì thật là hôi-thúi không thể chịu được. Nhưng biết đâu thấy ấy lúc sinh tiền vốn là một tên trai xinh-dẹp nhất đời, khôn-ngoaan rất mực, hay một người đầu ông thổ-kịch khôn-ben, lúc-tàng gớm-ghiệt. Dầu thế nào cái thấy ấy cũng vẫn là thấy vô dụng rồi mà chỉ còn cái tiếng tốt hay tiếng xấu ở lại đời thôi. Suy đó tôi biết người đời trong ở tình-thần mà không qui ở hình-thức. Không lẽ nào ta lại dành vì một lực ám-mùi mà lại đi xô về sau, khiến cho lúc thác như ai kia, mà cái tên với cái thấy cũng mục.

Phương-châm chữa bệnh mê chính là đó, chính là mình nên biết tư-trong lấy mình, vào đời làm mà tên tuổi đứng cho ta. Ta nên niệm niệm trong tâm rằng: đã bị chen vào trong xã-hội thì đời ta phải vì công-ích chứ không vì tư-dục, đầu là nghĩa-vụ ta phải nên làm. Gai ốc ta, tay ta đã nắm rồi là để cho ta có mặt-một ở trong đạo đời, những gương hay tích tốt mà trước mắt ta được thấy, bên tai ta được nghe, thì ta phải chiêm-chấm đó mà theo chưa rồi gót cho bằng; người vẫn là người mà sao công-công được uy-linh, sự-nghiệp được hiển-binh như thế, còn ta cũng là người, sao há lại đành vơ-vẩn ra để làm con sâu trong nhân-quần, con một của xã-hội?

Lúc nào ta cũng cứ một mực ấy mà cõng tâm ta, thì tất sự mê ngày một giảm dần, rồi tuyệt bồng.

Chỉ như người quá mê, than ôi! phương-thức nào, trị làm sao? Trong óc họ bấy giờ dường như mờ-máng, trong tâm họ bấy giờ dường như ngơ-ngẩn, hôn-phách họ tựa như đã bị con ma mê nó bắt đi rồi, họ công-ân nói, cũng cứ động, nhưng giống tượng có hình-thức mà thiếu mất tính-thần, họ không còn nghĩ ra được sự gì chính-dáng nữa.

Như vậy, aha, mê thương con không chữa sao chẳng đến thật là một câu rất đi-hất mà lý-thú là dường nào!!! Phương biết đầu đến lúc họ mê đắm theo

trần tình rồi, thì nào họ có quán-giáo đạo nhà, họ có vọt giết đến nơi yêu suốt đêm chong ngọn đèn lằng, lóc: tại rõ-rời, ngồi trách duyên than phận, đối bóng đau lòng mà gượng dở sắp con thơ kia, vì cốt nhục chi tình, mãi cứ thức giấc rêu kêu cha ời của đời!!!

Ban ngày thì lằng-lóc theo đám trẻ vô giáo dục kia, chơi đùa chơi nghịch, ăn vô độ, uống vô chừng, cho sanh bệnh sanh hoạn, nhưng đến lúc cha về, chỉ hỏi qua-loa ít tiếng, công sa quân về thàng thuốc lác gừng, phủ mặc vớ nhũ, rồi quây đầu đi nữa. Ôi! con vợ gì tình nghĩa gì! như sinh qui thích chi, không cho ta thích chi, thì sống để mà chi, sống càng thêm chán.

Vì các nguyên-do tôi đã kể trên đây, nên tưởng rằng đến lúc quá mê rồi, không thể gì tự mình bạng chế cho mình được, không thể gì bạn phù-thần dẫu mà luh-nghịch được, chỉ còn có một thể là chính người đã làm cho ta mê đó, có thể giải bệnh mê cho ta mà thôi. Phương ấy thật là thần diệu, mà tưởng chừng như là một phương độc dược vô nhị đó.

Tôi có tiếp chuyện với cô kia, vốn người có lương-tâm, đại-khải có thuyết minh một cái thể-đoạn của cô đã thi hành với thấy X. như sau đây:

"..... Tôi thật có cái tình yêu thấy X. ấy lắm, nhưng tôi cứ thử thấy, kỳ cho đến nơi đến chốn mới nghe. Mà thật, tôi bảo gì thấy cũng chịu, tôi muốn gì thấy cũng chịu, như là tôi càng gần với thấy về sự gần gũi bao nhiêu thì xem thấy lại càng yêu-yếm qui-trọng tôi bấy nhiêu. Tôi xin thưa rằng: tôi không thể nào tả cho được cái tình khẩn-khích mê-mùi của thấy đối với tôi. Một hôm tôi tỏ rằng: ý tôi thích một chiếc nhẫn nhận hột xoàn và một cái đồng hồ vàng đeo tay như các chị em, vậy như thấy mua tặng cho, hầu để làm kỷ-niệm. Thấy gửi thấy chỉ tìm-tìm cười rồi bảo tôi: sửa soạn đi. Thấy cũng tôi đến nhà hàng G. để lấy ý tôi chọn lựa. Tôi không làm mất lòng tin của thấy nên cũng chỉ chọn lấy một cái đồng hồ. và 1 chiếc nhẫn thôi. Người công-tập liền phát tin đưa ra, thì thấy thấy đã phi-vọt tới bắt nam làm giấy sang rồi, thế mà xem thấy ra vẻ dặt dìu lắm.

Hôm sau tôi hẹn thấy đến một nơi, thì thấy rằng: thấy cũng tôi đã làm lời đoán thế, nhưng có nơi xin thấy chờ phiên, vì biết đầu anh Sở Khanh buổi trước lại chỗ g. có câu:

-Thuyền quyên vì biết anh hùng,

-Ba tay thảo côi sở lộng như chim.

Mà đến sau rồi rồi lại ăn lơ, khiến cho buổi này còn nhà-vấn-si còn phải chờ.

Mình tiên-Tích-Việt vừa khờ-mực,

-Con ngựa truy-phong đã phụ tình.

Biết đầu đời như Thôi-nghệ Thanh và Trương-trương-Gung đã chẳng có những câu luận luận non thể mà rồi cũng hữu thi vô chung, hương nguyên để lạnh. Vậy thời cái tình của thấy yên nên tôi thật là phát-lộ ra một cách tỏ rõ như ban ngày, cái đồng hồ và chiếc nhẫn của thấy mà còn đang ở trên tay tôi đây cũng đáng cho là những vật có giá-trị, nhưng hai điều đó chắc chưa phải là cái dây thần-ái có thể cột trói tôi với thấy cho đến lần học đầu, theo như lời thấy hứa được.

-Vậy chờ ý cô còn muốn những gì?

"Con nữa"

**Giá giấy quốc-trái
Đông pháp tại hàng
ngân hàng ngày 2
Juillet 1922**

49\$50

Đồng tình tương ứng

Tổ được báo An-Hà số 267, đề ngày 8 Juin 1922, nơi khoản «Về cuộc thương-mại tại CANTON từ đó: suốt bài của ông V. N. A. luận, thật là đáng kính đáng phục.

Chờ chỉ mỗi người đều có lương-tâm biết thương biết xét như ông vậy, thì có lo chi cuộc thương-mại của đồng-bào ta nay đóng cửa, mai cuốn gói...! Lúc trông đại-cổ của mấy ông Chủ-bút, và mấy ông quân kiến da vằn, ra-cổ-dòng đồng-bào ta trước tới năm đây đoàn-thể, tra-cảng lợi-quyền cùng bọn China, tở-cầm lòng không dẫu, bước ra huân bán ít nam, tình lộ trôi vôi ngàn. Ông nghĩ coi: mua bán vậy thì làm sao chịu cho nổi. - Xi đời mua chịu gì mà một người 2, 3 chục, hoặc 5, 7 chục, có kẻ vô tâm trốn luôn, còn người dờ mãi đó, hề đòi thì giận thì hờn, rồi không thêm đến tiệm nữa.

Phải vậy thời đầu, lại còn rở-kể khác ghê-luôn mới là lý cho chờ. Ông nghĩ coi: mua bán vậy thì làm sao chịu cho nổi. - Xi đời mua chịu gì mà một người 2, 3 chục, hoặc 5, 7 chục, có kẻ vô tâm trốn luôn, còn người dờ mãi đó, hề đòi thì giận thì hờn, rồi không thêm đến tiệm nữa.

Ông nghĩ như vậy có đang luôn cười không? người như thế là mong lòng phá-hại nhau, thả là họ thác cho rằng, chờ sống chỉ để chờ danh.

Thiệt nghĩ khác-hu họ cũng là đa-vàng, công là tay chọn có khác hơn mình chút nào, mà họ biết tư-tru nhau, họ biết bình-giục quyền lợi họ, còn người mình...! Thôi! giấy kho-mực buồn, cũng không tởa cho công sự thương-mại của ta ngày nay; từ xin cáo-lối cũng chờ đợi-giá, vì lịch chung thì nơi chờ tư-chẳng phải là ba-lô-lac chỉ mà đàm-phủ-trương tiền-tư-bạc, giữa mai đồng-người, xin chờ đợi-giá chờ cho

PHAM KIM PHU

As Tuó - Cuck

Niềm hạnh hữu

Gia đình bạn

Nếu tiền sanh-tử ra hai tiếng hạnh-hữu thì chữ độc-giá chẳng có là chi, là sự kết-bạo cùng nhau, cũng là một điều trong ngu-luân.

Ấy là năm giêng ba mới của đạo làm người, nhưng mà đạo hạnh-hữu ngày nay rất ít, coi ra như một cuộc trò-chơi chẳng biết tin cậy nhau, cũng nương nhau mà cư xử cho phải đạo.

Ồ! nghĩ mà buồn thay cho hai chữ hạnh-hữu, ngàn thay cho hai chữ hạnh-hữu. Tiền sanh mà nói ra đây chẳng phải kích bát ai, ấy vì thấy sự bất-bình nên tởn-sanh-tử cho độc-giá công-luân.

Số là làng xã thuộc hạt G. D. có hai tên D. và C. vốn là nhà làm thương, rồi vì thời vận đảo-diễn, nên hai tên ấy rở-nhau tới xử khác-lap nghiệp, nguyên cùng nhau sanh-tử giữ đồng, vui đồng vui, buồn đồng buồn, chẳng hề xa nhau. Khi ra đi rồi, chúng-dân cùng nhau với một cái nhà quen, thì tình-tên lạc-càng khác-khác, tin cậy nhau như ruột-thịt. Lúc là ra đi phát-đưa, rồi vì thiếu-mạng vận làm nguy, thì D. rất-lòng khuyên giải-an-nhân mà đợi thời công-giúp đỡ nhau trong cơn thần-thế, hết-luôn

Tiểu thuyết

Đoạn một vị quan hai

(Tiếp theo)

Vậy chờ có biết sáng-sắc một người bị thương-tích không? Nắng trả lời rằng: xin bà kén tôi bà-kh, cho tôi không dám nhận là rõ. Tôi từng-trải sự sáng-sắc, bất kỳ là hình-nào, vì là tôi có học trong sở-dưỡng-dưỡng mấy năm dư.

À! vậy càng tốt! mu rất hăng-lòng. Cô, ủa đi, theo-mụ qua bên này viếng bệnh. Qua đến cửa buồng, bà mới chỉ người bệnh nằm đang nhắm-mắt, thiệt là đường-dường điện-mạo, làm-làm oai-phuồng, chính là người tở-nga-bôm-ấy. Nắng lâu tình sáng-sắc; sáng ngày quan thấy đến viếng, thì nàng thưa-lại: bệnh đang hôm ông thấy lên 37 độ, thờ-hời nằm, tôi có lấy ống-giác, giắc hai bên phổi, giắc rồi thờ-dặng, trong mi-lub khuê, ngủ đến bảy giờ. Quan thấy nghe nói thiệt quả như lời (khí-ấy cũng có quan hai Vạng đến thăm) ngài mới xây qua nói với Vạng rằng: tôi dám nói nhà này có phước-lâm mới gặp-dặng người-dưỡng-bệnh như cô đây. Nắng đáp: xin lỗi ông, kén tôi đi. Quan thấy rở-ý, nên dờ-khỏi-hỏi ra rằng: À! để ít lâu đây coi đi có ra rõ, không mới rồi chắc có lại ra rõ. Nắng có lời-thực, hô đi làm nước rửa-nặt cho bệnh, đang này quan thấy còn trầm-trở với Vạng: thiệt kén kén, nếu nhà này dặng-nàng-dầu như nắng thì chắc trọn đời ta khỏi đến đây viếng-bệnh nữa. Quan hai Vạng tởm-tiêm cười, rất vui lòng thấy bạn qua khỏi nạn lại gặp-dặng người rất cá-thần. Nắng sáng-sắc như vậy cứ đêm ở sáng về và mỗi khi về, bước qua phòng bà mẹ cho hay tin lành, bà mẹ suốt về kêu bằng con ngọt. Mỗi bữa sáng biết chừng nào về, bà làm sữa cho uống đang-nàng-nồng, như vậy đang-lưu-thang.

Ngày kia quan hai Vạng đến trước, thấy Muốn-khỏi-rồi mới kéo ghế ngồi gần-tro chuyện. Muốn-là; vậy chờ bà chue-gân ra thì nói, hỏi có hôn-tên mới chưa? và có cái chue-chưa? Vạng mới an-ủi rằng: đơn-chớ nên lo việc ấy, có một lo cho toàn-vẹn không đến nỗi gì. Từ ai-dưỡng-tích-thần-thì hay hơn. Muốn hỏi qua việc-này. Vạng sợ y-chi thấy sao nói vậy, rằng: mẹ đơn-lo cho đơn-nên kén an, ít-ngủ, mỗi lần đến-gặp bác-giỏi đi kén-khinh-cẩn an, và theo-nàng đi quan thấy rằng chuyện-cần. Muốn nghe nói đó-giống-thuật-mơ-ôi cũng vì con, nên mới ra-trần-kem-lao như vậy, thiệt là con khôn-kẻ-xỉ, than-xong-rời-luý-dã-a-về. Vạng nói: đơn-cứ lo thần-don cho mau lành-mạnh, rồi đến qui-dời-chen-bác-thì bác-tha tôi cho.

(Con nữa)

Vàng

Tin mắng

Chẳng chi làm cho tôi bán-bánh-băng hay tin mắng rằng: M. Trần-vô-Duy. N. Chi-viên địa-hạt Long-xuyên ở Tân-lô-dông «Thôn-Đ» mới đang-đắp-bằng Ban-biện phó-tổng Đính-hy bởi lời-nghị-quan chỗ-thị ngày 28 Avril 1922 và phê-chuẩn bởi lời-nghị ngày 8 Mai 1922 của quan Thống-Đốc Nam-ky.

Vì tình-cổ-kết ng ta-thâm-giao, tôi xin dờ-lời-mắng-ban-Trần-Vô-vinh-thang và cầu cho anh-dàng-hoạn-đem-chờ, nếu quíe-trương-tập-gi.

Tổ-bu

Le-thơ: Vô-truyền-Liên

Kính-mong

vong-tưởng-chẳng-nó-lỗi-công-cho là nghĩa-kiểm-bằng. Đến-khi G. hết-con-vấn-bị, hề-lâm-an-cảng-phát-dặt-hơn-xuân-dã-đạo-giữ-giữ-bằng-liên-thi-cảng-nôm-lâm-chi, lại-muôn-lấy-nôm-dáp-đáp; nhưng-mà-lòng-thôn-bất-phu, những-không-vậy-lâm-giữ-tập-thần-quân-Buôn-thay-thay-cho-nôm-bằng-hữu, giắc-dời-ban-nà-còn-muôn-gi?

Verloux-Bur

Saigon

THỜI SU

Giá bạc

Thứ sáu... ngày 30 Juin..... 61,70
Thứ bảy... ngày 1er Juillet..... 6 75
Chủ nhật... ngày 2 Juillet..... 6 75
Thứ hai... ngày 3 Juillet..... 6 80
Thứ ba... ngày 4 Juillet..... 6 80
Thứ tư... ngày 5 Juillet.....
Thứ năm... ngày 6 Juillet.....

Giá lúa

Lúa chờ đến nhà máy mỗi tạ 100 kilos là:

Thứ sáu ngày 30 Juin..... 4 87 à 4 42
Thứ bảy ngày 1er Juillet..... id
Chủ nhật ngày 2 Juillet..... 4 42 à 4 62
Thứ hai ngày 3 Juillet..... 4 25 à 4 87
Thứ ba ngày 4 Juillet..... id
Thứ tư ngày 5 Juillet.....
Thứ năm ngày 6 Juillet.....

Cánh

TRỖM

Tại làng Thới-bình lúc này kẻ trộm nổi lên nay dáo-bám nhà này, mai khoét vách chỗ kia, cách vài hôm thì nghe chỗ này thì chỗ kia cũng bị kẻ trộm.

Vậy xin hương-quản rằng sức-do-tầm mà bắt kẻ trộm ấy cho dân-lương-thiền trong làng khỏi lo sợ trong lúc đêm-bom nhữ là từ-lộ mới sắp vô thời-thương-bi-kẻ vô-lương-ấy-phá-hại.

GUNG LÁ AN CỨP

Trois đêm 27 rạng-mat 28 Juin một đàng-áo-cướp-áp-dụng cửa-phá nhà tên M. Đức ở gần-rạch-Đầu-sầu-thuộc về làng Tân-an (Cánh). Tài-gia nóng-lòng vì của-mã-dương-cư-cũng-ăn-cướp, nên chúng nó đánh-bị-bị, và chúng nó đánh-luôn tên Nguyễn-văn-Sang ở gần đó, vì tên Sang muốn tiếp-mời-Đức mà bắt-ăn-cướp. Tên Sang bị đánh-lở-dầu, song-vết-tích-chằng-nặng-nề-chi.

Quản-tiền-bạc-mất, phòng-tịch-trên 300\$ đánh-giục-xong-rồi-luôn-đem-chẳng-ai-bắt-được-một-tên-áo-cướp-nào-hết. Đám-tư-cơ.

MUỐI XOM MÀ MUỐN THỞ LÒNG

Bữa 18 tim-luợc-giữ-tối-tại-rap-Messner hát-hồng-ma-ti-er, coi-xây-ra-một-chuyện-nghĩ-tư-cười-Số-là: 1 chue-hương-V. ở-vườn-ta-tinh-có-việc-chi-đo, sáng-dịp-vào-coi-hat-bô-gi-tinh-cơ-gấp 1 năng-cuak-một-xóm-cung-chu. Hương-ta-coi-hat-có-chen, y-muôn-trở-lòng, tiếng-qua-lời-lai, 2 bên-tinh-trong-bư-da, mặt-ngôi-lai-ai-lu. ... có-mấy-rồi-hương-ta-ra-trước, nang-như-theo-sau, trong-thế-chắc-là-mu-chi-ta-ngu. ... chớ-gi!

Hương-ta-đi, lai-codem-xo-theo-dưới-ghe, song-chả-y-là-vợ-không-lên-bờ-nên-quyết-lòng-đón-trang-trong-vai-chập. Đe-dau-thiền-hương-nom-theo, thấy-quá-khó-trước-người-sau-cười-cười-khoi-mu. ... nông-lòng-dai-không-dặng, chạy-troo-như-hương-ta-lại-là-nơi-bưng-bưng, nào-là-pà-có... gá-máy... gi-làng-xang-làm-cho-ai-nấy-xóm-lai-coi, còn-hương-ta-buôn-bò-di-xuống-ghe-một-muóc. Đây-là: Muốn-trở-lòng, làm-gà-cổ-áo-bàn... mà-bu-l... Lãng...!

PHẢI ĐỂ PHÒNG CÀM BÀ MU KHÔNG CỎ BÀNG XÁP LAM MU

Thường thấy cách thức làm mu theo của của này bà-mu không có học theo mu này thì lấy làm nghi-sợ cho phải-về-sinh của-dạng-pho-ban-bi-tâm. Cách-thức làm đã không được-tinh-sạch, lại-lai-còn-chiêu-khi-sinh-lòng-đổ-lời, rồi-coi-tình-mạng-của-người-dơn-bà-đổ-và-đưa-nó-nó-ta-lòng-vậy. Như-một-vu-muon-xây-ra-ta-ômôn-tuợg-công-mu-thuật-ra-dây-cho-dây-ta-chi-tôn-đư-y-ma-để-phòng-cách-bà-mu-tham-tâm-không-kẻ-tinh-mạng-người-là-trong. Ngày 23 Jun 1922, có-một-người-dơn-bà-tên-là Lê-thị-Son ở-làng-Thới-thanh-bà-ômôn-thiền-làng-đi-chợ-già-Nguyễn-văn-Sở-có-mu-bà-mu-Du-thi-Son-đến-đi-giúp. Bà-mu-ấy-đến-ta-mu-còn-đáp-thuộc-chi-không-rõ, làm-cho-Lê-thị-Son-chuyên-luợc 2 ngày-mà-sinh-không-được. Tung-tuợ Nguyễn-văn-Sy-cho-về-đến-chả-thương-Quản-đo-quan-Lương

